



INFOAVOND EXECUTIEVE FUNCTIES

NASTASIA VERFAILLIE
ELKE REYSERHOVE

VERLOOP INFOAVOND

1. Praktijkprobleem
2. Leerlijn
3. Executieve functies: kleuter/onderbouw + filmpjes
4. Executieve functies: bovenbouw
5. Aanpak schoolniveau
 - Groeiland
 - Spelletjeskoffer
6. Evaluatie
7. Verdere aanpak dit schooljaar

1. PRAKTIJKPROBLEEM

- Meer ruzie op de speelplaats.
- Leerlingen lezen hun opdracht niet.
- Leerlingen werken niet meer net en nauwkeurig.
- Leerlingen tonen minder interesse in hun eigen werk.
- Leerlingen verbeteren zelfstandig zonder na te denken.
- Leerlingen zijn minder zelfredzaam.
- Leerlingen kunnen zich minder lang concentreren bij zelfstandig werk.
- Het huiswerk van leerlingen is niet in orde.
- Leerlingen hebben verkeerde spullen mee in de boekentas/vergeten spullen

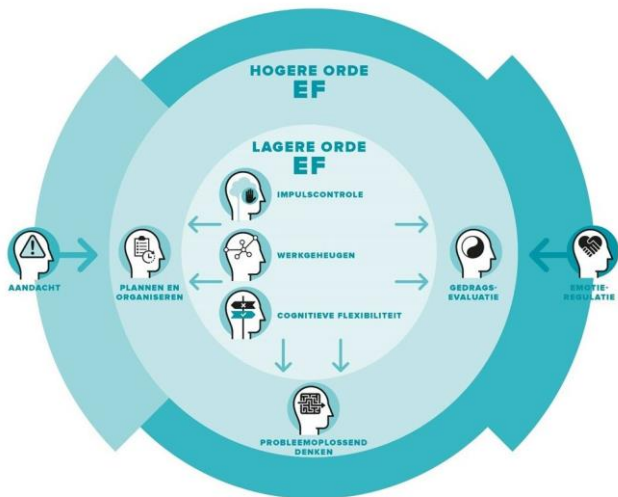
...

1. PRAKTIJKPROBLEEM: CONCLUSIE

- Niet alleen op school, maar ook thuis (oudercontacten, resultaten enquête...)
- We gingen op zoek naar een mogelijke oorzaak: *executieve functies*
= *basisvaardigheden die nodig zijn om goed te functioneren thuis, op school en onder vrienden.*
= *ontwikkelen en vormen zich vanaf de geboorte in de hersenen, maar er is nood aan levenservaringen om deze goed te ontwikkelen.*
- = Het is een SAMEN verhaal van alle betrokkenen van de leerlingen. Door samen te werken verhogen we de kans dat de ontwikkeling goed verloopt → latere successen
- Concreet maken voor kinderen

2. LEERLIJN

Kleuter	Onderbouw	Bovenbouw
Impulscontrole	Impulscontrole	Taakinitiatie
Werkgeheugen	Werkgeheugen	Prioritering
Cognitieve flexibiliteit	Cognitieve flexibiliteit	Doelgericht gedrag
Emotieregulatie	Organisatie	Timemanagement
	Volgehouden aandacht	Plannen
	Emotieregulatie	Metacognitie





3. EXECUTIEVE FUNCTIES KLEUTER/ONDERBOUW

ROB STOP

✓ Impulscontrole:

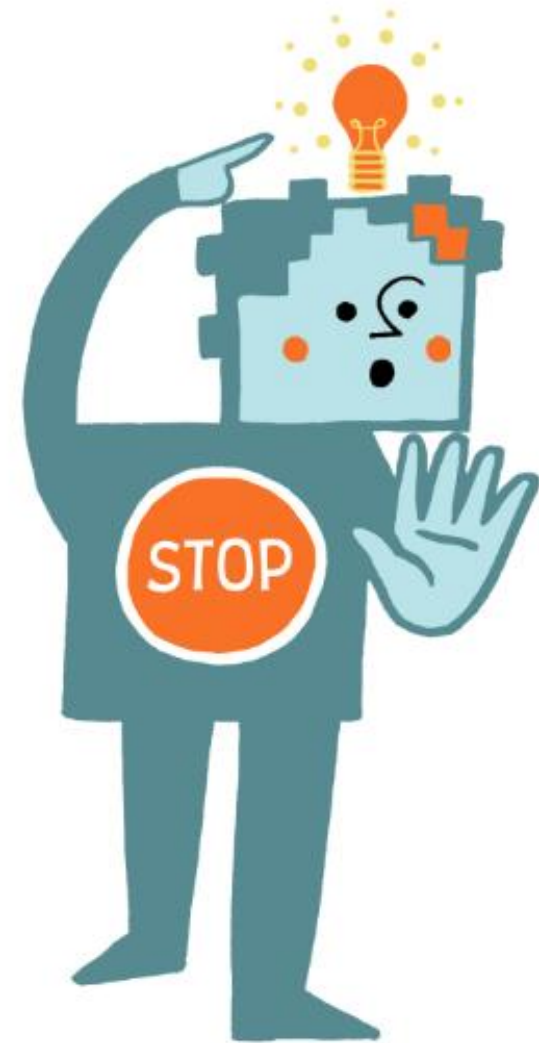
- stoppen en nadenken voordat je iets doet
- innerlijke rem zodat je niet meteen doet wat in je opkomt

✓ Voorbeelden:

- beginnen aan de oefeningen zonder eerst te luisteren
- niet rustig op hun beurt wachten
- onderbreken tijdens gesprekken
- 's avonds snoepen in de zetel

✓ Aanpak:

- Stopsignaal: Rob Stop
- Stop - denk - doe



EMOJIBOT

✓ Emotieregulatie:

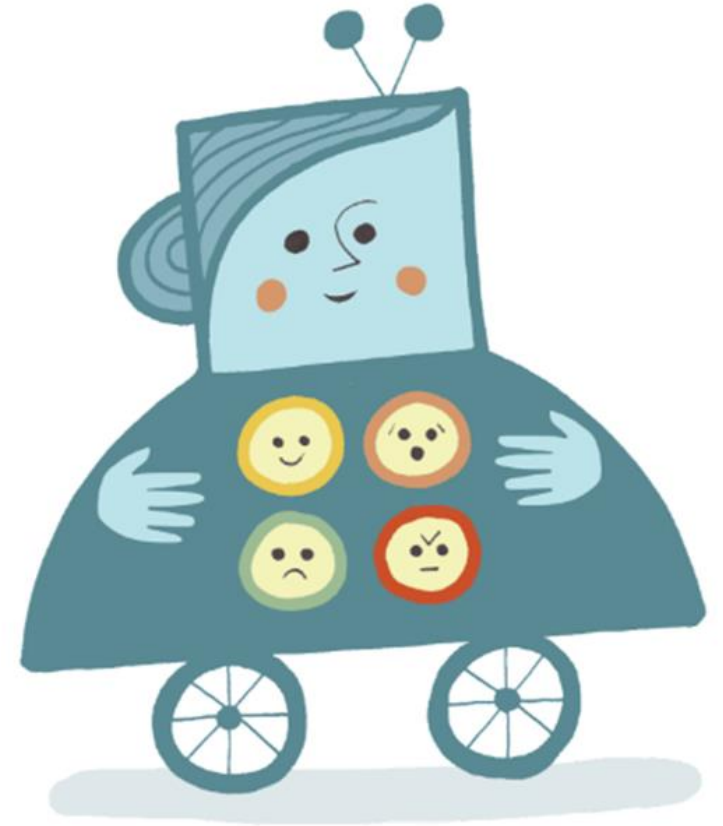
- emoties herkennen
- emoties op een gepaste manier uiten

✓ Voorbeelden:

- ruzies op de speelplaats
- boos worden en roepen/vechten
- gefrustreerd worden in de auto

✓ Aanpak:

- Rustkoffer
- Rustbank
- Ik-boodschap



FLEXI LEXI

✓ Cognitieve flexibiliteit:

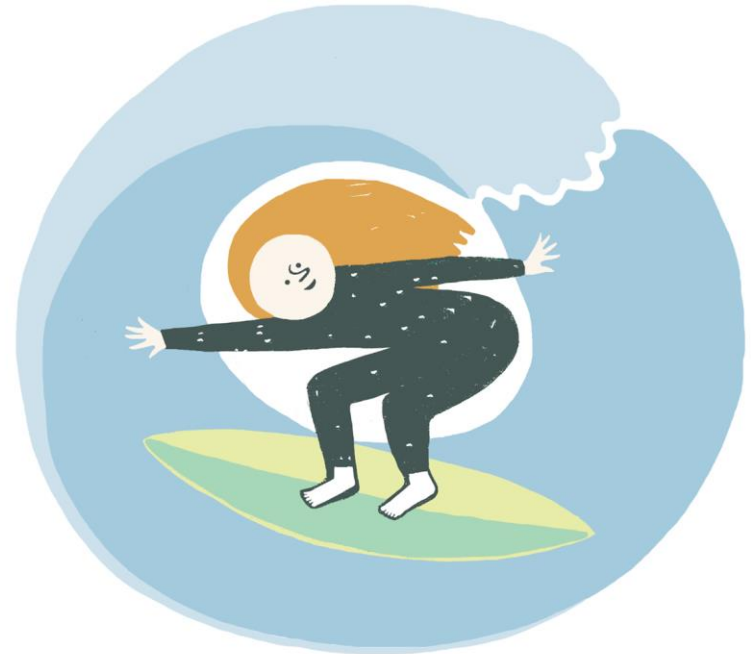
- van gedachten of aanpak veranderen wanneer dit nodig is.

✓ Voorbeelden:

- wijziging in de dagplanning
- spel aanpassen bij regenweer
- vlot van spelen naar opruimen schakelen
- kind is ziek

✓ Aanpak:

- Dagplanning
- Rustkoffer/rustbank
- (Luister)juf



ONNO ONTHOUDER

✓ Werkgeheugen:

- verschillende stappen na elkaar onthouden

✓ Voorbeelden:

- verschillende spullen verzamelen
- paginanummers onthouden
- ochtendritueel: opstaan, aankleden, tanden poetsen...
- naar een bepaalde plaats gaan en niet meer weten wat je daar moest doen.

✓ Aanpak:

- Stappen 'op een blaadje' in hun hoofd onthouden
- Zo veel mogelijk visueel maken



STRAK GEMAK

✓ Organisatie:

- vaardigheid om materialen te organiseren en bij te houden.

✓ Voorbeelden:

- huiswerk vergeten
- slordige bank
- slordige kamer/speelgoed niet opruimen
- sleutels niet meer vinden

✓ Aanpak:

- Aandacht lessenaar → tijd maken om deze te organiseren
- Labelen/vaste plaats
- Kleurencode



FONS FOCUS

✓ Volgehouden aandacht:

- Geconcentreerd kunnen werken/luisteren.

✓ Voorbeelden:

- afgeleid zijn tijdens de les
- niet geconcentreerd werken aan een taak
- niet geconcentreerd huiswerk maken
- afgeleid door smartphone

✓ Aanpak:

- Koptelefoon
- Enkel het nodige materiaal - geen prulletjes
- Timer



FILMPJE: OPDRACHT

Filmpje: <https://youtu.be/nVgPOcqVJOY>

Opdracht:

- Welke personages herkenden jullie in het filmpje?
- Kruis aan.

FILMPJE 1: OCHTENDROUTINE

- ✓ Welke personages hebben jullie herkend?
- ✓ Mogelijke oplossingen:
 - Stappenplan aankleden/ochtendroutine (zie internet)
 - Rustplaats/rustdoos (afhankelijk van tijd)
 - Stopsignaal afspreken (Rob Stop)
 - In gesprek gaan: hoe kan je dit anders aanpakken (oudere kinderen)



FILMPJE 2: HUISWERK

- ✓ Welke personages hebben jullie herkend?
- ✓ Mogelijke oplossingen:
 - Koptelefoon
 - Timer
 - Grote opdrachten verdelen in kleinere opdrachten (= zie strategiekaarten)



FILMPJE 3: SAMEN SPELEN

- ✓ Welke personages hebben jullie herkend?
- ✓ Mogelijke oplossingen:
 - Stopsignaal (Rob Stop)
 - Timer (beurtsysteem)





4. EXECUTIEVE FUNCTIES BOVENBOUW



JAN PLAN



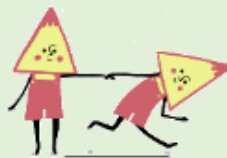
Plannen

IGOR PRIOR



Prioritering

STA OP EN GA



Taakinisatie

STRATEGIEKAART: ik plan mijn huiswerk

Jan Plan is altijd heel goed georganiseerd. Hij weet dat het belangrijk is om zijn huiswerk goed te plannen. Dan moet hij niet alles in één keer doen en heeft hij minder stress op het einde van de week. Willen jullie ook goed kunnen plannen zoals Jan Plan? Volg dan de volgende stappen.



1

Ik plan mijn hobby's

- Ik neem mijn contractwerkmap uit mijn bank.
- Ik plan mijn hobby's op de planning. Zo weet ik wanneer ik veel of minder tijd heb om te werken.

Klaar?

2

Ik plan mijn studeerwerk

- Ik bekijk welke toetsen ik deze week heb.
- Ik bekijk welke toets ik eerst heb en plan dit studeerwerk eerst.
- Ik plan het studeerwerk verschillende dagen per week. Ik herhaal vaak.
- Ik plan de dag ervoor nog een herhalingsmoment.

Klaar?

3

Ik plan mijn langere taken

- Ik bekijk mijn taken die een langere tijd duren.
- Ik plan mijn langere taken over verschillende dagen (bv. weer- en meeroefeningen --> 2 dagen)

Klaar?

4

Ik plan mijn kortere taken

- Ik bekijk mijn taken die een korte tijd duren.
- Ik plan elke dag één of twee taken.

Klaar?

5

Ik noteer welk materiaal ik nodig heb

- Ik bekijk welke lessen en taken ik gepland heb.
- Ik noteer het materiaal die ik per dag nodig heb om thuis te kunnen werken.

Klaar?

6

Ik ben helemaal klaar

Ik ben net als Jan Plan helemaal klaar, ik kan thuis zonder stress aan mijn contractwerk beginnen.

Klaar?

TIM TIMER



Timemanagement

DINA DOORZETTER



Doelgericht gedrag

BEERTJE BEKIJKT



Metacognitie

5. AANPAK SCHOOLNIVEAU: GROEILAND

- ✓ Tweewekelijks een verhaal in het plenum
 - Week 1= verhaal vertellen + doelenfiche en hulpmiddelen bespreken
 - Week 2 = reflectie

- ✓ Spelletjeskoffer
 - Hoekenwerk, voor de vakantie...
 - Kan ook thuis

Wat?

- Ik kan omgaan met emoties.
- Ik kan op een passende manier aangeven wat ik niet fijn vind.
- Ik kan tot rust komen.

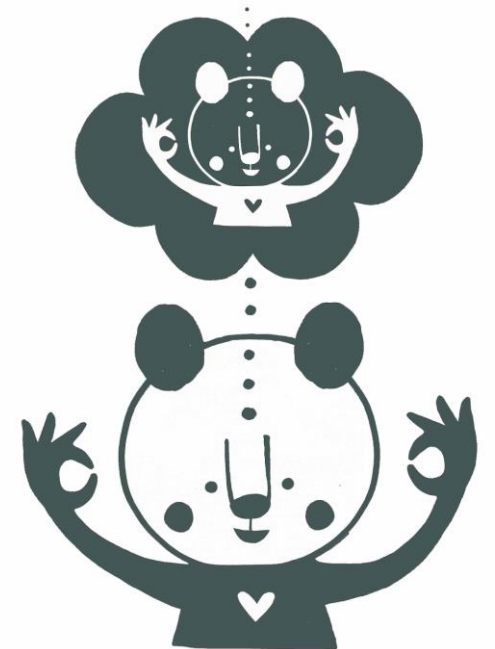
Hoe?

- Ik gebruik een ik-boodschap.
- Rustkoffer
- Rustbank



6. EVALUATIE

- Executieve functies zijn nodig om **sociale vaardigheden** verder te **ontwikkelen**.
- **Er zit een schat verborgen in jezelf**: methode om sociale vaardigheden te oefenen.
- **Houdingrapporten** met de vooropgestelde doelen
 - Kinderen evalueren zichzelf
 - Hulpmiddelen om de EF te stimuleren (leerkracht of leerling)



September - december
Onderbouw


Executieve functies

Rob Stop <i>Het vermogen om na te denken voor we iets doen.</i>	Ontwikeldoelen	Wat vind ik er zelf van?
	• Ik kan op mijn beurt wachten.	😊 😐 😞
	• Ik kan wachten tot iemand is uitgepraat.	😊 😐 😞
	• Ik kan naar de volledige instructie van de leerkracht luisteren en dan pas beginnen.	😊 😐 😞

Emojibot <i>Het vermogen om je emoties te beheersen en op een passende manier te uiten.</i>	Ontwikeldoelen	Wat vind ik er zelf van?
	• Ik kan omgaan met teleurstellingen.	😊 😐 😞
	• Ik kan op een passende manier aangeven wat ik niet fijn vind.	😊 😐 😞
	• Ik kan tot rust komen na een opeenstapeling van gevoelens.	😊 😐 😞

Sociale vaardigheden

Hou Vast <i>Verbondenheid</i>	Ontwikeldoelen	Wat vind ik er zelf van?
	• Ik durf hulp vragen.	😊 😐 😞
	• Ik werk goed samen.	😊 😐 😞
	• Ik zoek contact met andere kinderen.	😊 😐 😞

Blind Vertrouwen <i>Vriendschap</i>	Ontwikeldoelen	Wat vind ik er zelf van?
	• Ik speel met iedereen en sluit niemand uit.	😊 😐 😞
	• Ik kan naar andere kinderen luisteren.	😊 😐 😞
	• Ik meld het aan de leerkracht als ik zie dat er gepest wordt.	😊 😐 😞

De leerkracht markeert de hulpmiddelen die jij kan gebruiken om verder te groeien.	
Rob Stop	<ul style="list-style-type: none"> • Ik denk aan Rob Stop als ik iets wil zeggen. • Ik kruis mijn armen als de leerkracht uitleg geeft.
Emojibot	<ul style="list-style-type: none"> • Ik gebruik de rustkoffer (klas) of de rustbank (speelplaats).
Hou Vast	<ul style="list-style-type: none"> • Ik vraag hulp aan mijn <u>praatmaatje</u> of (luister)juf.
Blind Vertrouwen	<ul style="list-style-type: none"> • Ik gebruik de <u>vriendenbank</u> op de speelplaats.

7. Verdere aanpak dit schooljaar

- Bevraging leerkrachten → welke EF verlopen moeilijk in de klas?
- Bevraging ouders → welke EF verlopen moeilijk thuis?
- Analyse van deze gegevens

- Hulpmiddelen zoeken voor de meest voorkomende problemen
- Verder uitbreiden van strategiekaarten (zesde leerjaar pilootklas)
- Ondersteuning van de leerkrachten
- Aanspreekpunt voor ouders

Bedankt voor
jullie aandacht!

Jullie waren een echte
Fons Focus!

